

prima instanță: Judecătoria Buiucani
Judecător: Olga Cernei
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: Nina Vascan
Veronica Negru
Eugenia Fistican

DECIZIE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecător: Iulia Sîrcu

Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru
Ion Druță, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de avocatul Claudiei Cauia, Macovei Gheorghe, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Cauia Claudia cu menținerea hotărârii Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 07 octombrie 2015, prin care acțiunea a fost respinsă,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cauia Claudia împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspekția Ecologică Criuleni, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională,

c o n s t a t ă:

La data de 29 aprilie 2015, Cauia Claudia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspekția Ecologică Criuleni, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin procesul-verbal de constatare a contravenției nr. 042625 din 17 octombrie 2014, a Inspekției Ecologice Criuleni, a fost recunoscută vinovată de încălcarea prevederilor art. 154 alin. (1) Cod Contravențional, cu aplicarea amenzii în mărime de 400 lei.

Nefiind de acord cu acțiunile Inspectoratului Ecologic Criuleni, a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție, iar prin hotărârea Judecătoriei Criuleni din 30 ianuarie 2015, contestația a fost admisă.

Astfel, în legătură cu necesitatea contestării acțiunilor ilegale ale Inspecției Ecologice Criuleni, a apelat la serviciile de asistență juridică calificată pentru întocmirea actelor necesare și apărarea intereselor sale în instanța de judecată, iar pentru aceasta a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2500 lei.

În susținerea poziției sale reclamanta a invocat prevederile art. 383 din Codul contravențional în coroborare cu prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Indică reclamanta că, în urma acțiunilor ilegale ale agentului constatator a fost lezată onoarea și demnitatea sa, motiv din care i-a fost provocat prejudiciu moral.

Solicită reclamanta, admiterea acțiunii, restituirea din contul bugetului de stat a cheltuielilor suportate în legătură cu atragerea ilegală la răspundere contravențională în mărime de 2500 lei, încasarea prejudiciului moral pe care îl estimează la suma de 5000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru examinarea prezentei acțiuni în mărime de 5000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani din 07 octombrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, s-a respins apelul declarat de reprezentantul Claudiei Cauia, avocatul Gheorghe Macovei fiind menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani din 07 octombrie 2015.

În motivarea soluției sale instanța de apel a indicat că, instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond sunt în corespundere cu probele administrate iar normele de drept material au fost corect aplicate.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul Claudiei Cauia, potrivit căreia hotărârea de încetare a cauzei contravenționale confirmă caracterul ilicit al acțiunilor agentului constatator, deoarece din conținutul hotărârii Judecătoriei Criuleni nu rezultă careva acțiuni ilicite ale agentului constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție.

Prevederile art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 stabilesc că, poate fi reparat prejudiciul cauzat persoanei prin aplicarea ilegală a sancțiunii contravenționale de către instanța de judecată, pe când, în speța dată s-a constatat aplicarea sancțiunii contravenționale prin decizia agentului constatator din 20 octombrie 2014.

În prezenta cauză nu sînt întrunite nici una din condițiile obligatorii prevăzute de Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale

organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 26 iulie 2016 avocatul Macovei Gheorghe, în interesele Claudiei Cauia, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani din 07 octombrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, prin care să fie dispusă restituirea cheltuielilor de asistență juridică suportate în urma atragerii ilegale la răspundere contravențională.

În motivarea cererii de recurs a indicat că instanța de apel cât și prima instanță au comis o eroare de aplicare a legii corecte și au aplicat doar prevederile Legii 1545 din 25 februarie 1998 cele ale Codului civil, argumentându-și poziția în raport cu pretențiile recurente doar în baza acestor din urmă prevederi, încât s-a omis prevederile art. 383 din Codul contravențional.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din actele cauzei se constată că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016 a fost expediată în adresa părților la data de 20 iunie 2016 (f.d.85).

Recursul a fost depus la data de la 26 iulie 2016. Astfel, instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în interiorul termenului de două luni.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 15 august 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs declarată de Macovei Gheorghe, în interesele Claudiei Cauia, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea cererii de recurs intimatul nu a depus referință pentru a-și expune părerea asupra acesteia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2016, recursul declarat de Macovei Gheorghe, în interesele Claudiei Cauia s-a considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

concluzionează despre necesitatea respingerii recursului declarat de Macovei Gheorghe, în interesele Claudiei Cauia, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi. Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Din actele cauzei s-a constatat că, prin hotărârea Judecătoria Criuleni din 30 ianuarie 2015, pronunțată în cauza contravențională pornită în privința Claudiei Cauia, s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 042625 din 17 octombrie 2014 și decizia agentului constator al Inspecției Ecologice Criuleni, Gheorghe Băluțel, din 20 octombrie 2014 privind sancționarea Claudiei Cauia cu încetarea procesului contravențional în privința acesteia din motivul lipsei elementelor constitutive ale contravenției prevăzute de art. 154 alin. (1) din Codul contravențional.

Ulterior, Cauia Claudia a înaintat prezenta acțiune împotriva Ministerului Justiției privind repararea prejudiciului cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională, solicitând restituirea din contul bugetului de stat a cheltuielilor suportate la examinarea cauzei contravenționale în mărime de 2 500 lei, care au fost achitate pentru serviciile de asistență juridică prestate de către avocatul Macovei Gheorghe, încasarea prejudiciului moral pe care îl estimează la suma de 5000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei acțiuni, invocând drept temei pentru recuperarea prejudiciului prevederile art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 (f.d.3, 45).

În speța în cauză Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, în conformitate cu art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

În sensul prezentei legi, acțiuni ilicite sînt acțiunile sau inacțiunile organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o

persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Instanța de recurs menționează că, prevederile Legii menționate sunt irelevante la caz. Or, conform art. 3 alin. (1) lit. d) din aceeași Lege, care a fost invocat drept temei la înaintarea prezentei acțiuni, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

În conformitate cu art. 10 din Lege, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilit de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Potrivit art. 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Prin urmare, prima instanță cât instanța de apel corect au concluzionat despre necesitatea respingerii acțiunii deoarece la caz reclamanta nu se încadrează în nici una din cazurile expres prevăzute la art. 6.

La fel nu poate fi reținut nici argumentul invocat în cererea de recurs precum că, acțiunea a fost întemeiată în primul rând pe prevederile art. 383 din Codul contravențional.

În acest sens instanța de recurs menționează că, reclamanta Cauia Claudia a înaintat greșit pretenția împotriva Ministerului Justiției cu privire la restituirea cheltuielilor suportate în procesul contravențional, în temeiul art. 383 din Codul contravențional.

Or Ministerul Justiției are calitatea de pârât și reprezintă statul în instanța de judecată în cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral care a fost cauzat în urma acțiunilor ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, cât și în alte cazuri prevăzute expres de lege.

Instanța de recurs apreciază critic argumentele recursului referitoare la dispozițiile art. 383 din Codul contravențional. Or, reieșind din prevederile art. 383 alin. (1) din Codul contravențional, cheltuielile de retribuire a apărătorului se suportă de contravenient sau de stat în modul stabilit de legislație. Aceste situații sunt prevăzute de art. 1405 din Codul civil și Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Mai mult decât atât, reieșind din alin. (2) al aceluiași articol, victima, reprezentantul ei, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului și cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, adică în conformitate cu art. 90 lit. i) și art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Macovei Gheorghe în interesele Claudiei Cauia ca fiind neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de avocatul Macovei Gheorghe în interesele Claudiei Cauia.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cauia Claudia împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspectia Ecologică Criuleni, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu